

Twain M.: Saiwer Tamás kalandjai. Huckieberry Finn kalandjai.
Koldus és királyfi.

Tolsztoj L.: Kaukázusi fogoly.

Csehov: Elbeszélések.

Jakovljev: Roaljd Amundsen élete.

Jakovljev: Pavle Morzov, a pionir.

Szépirodalmi művek iskolai használatra.

III-ik osztályú elemisták számára.

1. Marsak: A különítmény. 2. Garsin: Az utazó béka. 3. Puskin: Rege a halászlóról és halacsokról; Szaltan császár regéje. Téli este. Téli út. 4. Tolsztoj L. N.: Ugrás. 5. Csehov: Kastanka. 6. Nekraszov: A nőstényfarkas. Toptihin tábornok. 7. Krilov: A farkas és a sirály. 8. Kórolenko: A rabzslgák gyermekei és az úri kölykök. 9. Serafi-movié: A két istenanya. 10. Mamin-Sibirják: Teelés északon. 11. Tolsztoj L. N.: A kaukázusi fogoly. 12. Gorkij: A pármiai sztrájk. 13. Nekraszov: Mazaj apó és a nyulak. 14. Krilov: A majom és a tükör; A mopszli és az elefánt. 15. Inber Vera: Öt nap és éjszaka. 16. Uljanova A. I.: Ilies Vladimir iskolás- és gyermekevei. 17. Kirszánov: A munka dala. 18. Iljin: Mese a nagy tervről. 19. Majakovszkij: Veszem az új puskát. 20. Marsák: Mister Twister. 21. Ivensen: Mindenhol május. 22. Kaszit: A jégtábla. 23. Tjutsev: Tavaszí zivatar.

IV-ik osztályú elemisták olvasmányai az iskolában

1. Népregék: A pap és a muzsik; A muzsik és az úr; Ivanusa — a butácska. 2. Krilov állatmeséi: A kakukmadár és a farkas; A varjú és a róka; Két hordó; A munkás és a paraszt. 3. Puskin: Mese egy papról és a munkásáról; Ősz; Tél; Rab; Versek. 4. Koljcov: Tavaszí eső. 5. Tjutsev: Tavaszí vizek. 6. Nekraszov: A falusi kulák; A falu gyermekei. 7. Nikitin: Reggel a tóparton. 8. Emi-Sjaon: Sanghai at-tatódal. — Az utóbbi fősorolt művek mind versek. 9. Goncsarov: Az Oblomovok álma. 10. Csehov: Vanjka. 11. Andrejev: Dal a nyaralóról. 12. Garsin: A jelzés. 13. Hugo V.: Gavros. 14. Gorkij: Pepe; Arhip apó és Lenjka. Május elseje (vers). 15. Skulev: Kovácsok (vers). 16. Kazin: A munkások májusa (vers); A szelid hattyú (vers). 17. Gajdar: A forradalom előestéjén. 18. Isbah: Leninről és Licsanuról (vers).

M i t ö r t é n t a n é p i e s e k k e l ?

Az európai politikai válság, mely a háborút közvetlenül megelőzte életre hívott több délkeleteurópai államban olyan mozgalmakat, amelyek a népi egység jegyében a kis nemzetek összes társadalmi rétegeit egybefoglalva a nagy-hatalmak politikájával szemben egységes népi magatartást céloztak. Amikor ezek a mozgalmak Magyarországon az n. n. „népiesek” csoportosulását eredményezték, az egész magyar nyelvterületen nagy érdeklődéssel tekintettek a magyar demokrácia eme újjáéledése felé. Mi történt, hogy csekély két-három év után már a „népiesek” felemelkedésé-

ról kell írunk? Hova lettek a szép szölamok, a bátor jelszavak, a Dózsára és Táncsicsra esküdözö cikkek, hova a falukutató írások és könyvek? A „Tardi helyzet“ nem változott meg!

A népies csoport, mely egységes szellemi irányt követett és mely a demokratikus népi törekvéseknek adott hangot, Magyarországon, *megszűnt*. Az ideológia és a politikai magatartás belső ellentmondásai felemésztették a mozgalmat. Féja Gézából, a bátor középiskolai tanárból jól fizetett kormánypárti újságíró lett. Szabó Zoltán jól tudja, hogy Tardon ma is az a helyzet, mint könyvének első kiadásakor volt, mégis beletörődött a napi politika által teremtett „tardibb“ helyzetbe. Szabó Pál és Veres Péter most már végkép nem tudnak eligazodni, pedig Veres Péter sokáig azt gondolta, hogy tud. Erdei Ferenc csak azt tudja, hogyan nincs jól. Hogy mivel *nem lehet* a magyar paraszton segíteni, de azt nem látja, *hogyan* lenne jól, *miel lehetne*. Kovács Imre még próbálkozik, de az irányt ő sem látja. Talán csak Darvas József maradt hű a márciusi frontban föllobbant szabadság eszmékhez, csak ő tart ki továbbra is a parasztság mellett.

A népies csoport szétbomlott, egymással hadakozik és egyes tagjai vagy magukra maradnak, vagy a nyílt reakcióhoz csatlakoznak, esetleg visszavonulnak a pusztán „kulturális munka“ elefántcsont-tornyába. Móricz Zsigmond, a Kelet Népe főszerkesztője, a kotlós szerepét tölti be, aki szárnya alatt akarja tartani a szét széledő csoport esibéit. Azon fáradozik, hogy folyóiratából kikapcsoljon mindent, ami *széthúzást* idézhetne elő a népies csoportban. A nagy, az életbevágó, a világot rengető kérdéseket ezáltal kirekeszti a Kelet Népéből, de ezzel azokat a kérdéseket is kirekeszti, amelyek a magyar nép életét döntően befolyásolják. A közfigyelmet a paraszti nyomorúság csak egy kis részére, csak a kulturális bajokra tereli. A világ négy sarka ég, de Móricz Zsigmond most népfőiskola szervezésén fáradozik. Éjt-nappallá tesz, utazik, lút fut, agítál — és így fordít hátat a világnak és a nagy kérdéseknek. Igyekezete azonban hiábavaló, mert nincs népies egység. A csoport tagjai nem a kis, hanem a nagy kérdésekben nem értenek egyet. Darvas József tud csak beszélni arról, amiről kell. Rá is mutat arra, hogy a népies mozgalom a falusi szegénység szószólója legyen, ne pedig hogy az osztályok összebékítője. Tudja, hogy a népiesek éppen azért kerültek csődbe, mert így akarták megvalósítani a megvalósíthatatlant. Féja Géza cserben hagyta az alvőget, dühödt mérge azonban azok ellen irányul, akik figyelmeztetik erre. Aki valamikor Dózsa György szellemét idézte, most csak azon igyekszik, hogy felemelje a nyomorgókat a kultúra színvonalára. A dolgozó tömegek küzdelmének háthatamadói a parasztság ügyének pártütői mindig a nép „felemelésének“ jelszavával leplezték árulásukat.

A népies csoport tisztességes és gondolkodó tagjai már régen érezték, hogy tisztázniok kell a marxizmushoz való viszonyukat. Mint a vándor előtt a magasba meredő szikla, előttük úgy nyúlt magasha a dolgozók világnézete — nem csoda, ha azok, akiknek helyén volt a fejük; többször beleütötték fejüket ebbe a sziklába. Igaz, nem mindig vonták le a helyes következtetéseket, de az igaz-

ság kedvéért nem szabad tőlük elvitatni a jószándékot. Féja Géza most támadja azokat a népieseket, akik nem tudták kivonni magukat a munkásmozgalom szellemének hatása alól.

A népiesek széthúzása nem történt véletlenül. Hosszan tartó válság lett volna a népiesek mozgalmának sorsa, ha nem tör ki a háború. Ezt a válságot a háború most meggyorsította. Különbéle okok sürgették az összeomlást. A népiesek nem törődtek a tőkés rendben uralkodó erőkkel, azt gondolták, hogy a magyar parasztságot ki lehet kapcsolni ezen erők hatása alól. A háború kitörése tehát megzavarta őket és olyan kérdéseket adott föl nekik, melyekre nem tudtak választ adni, mert hiszen a sok beszédben elfelejtették meghatározni a háborúval szembeni magatartásukat. A vidékies elmaradottság mögött sok nemzeti korlátoltság és elfogultság is megbújt. A magyar paraszti demokrácia sorsát elválasztották a nemzetközi haladás mozgalmaitól. Amikor Magyarország határai kitolódtak, meglátszott, hogy a visszacsatolt területek demokratikusabb parasztságához érzelmi szálak nem fűttek őket, sőt jömaguk is a „birodalmi“ gondolat bűvkörébe estek. Egyik részük a nyugati, másik a német imperializmust pártolja. A harmadik rész próbál egyikhez sem csatlakozni s a homokba dugja a fejét. Ezeken az okokon kívül még egy fontos tényező járult hozzá a széteséshez. Ez a népiesek kultúrprogrammja volt, mely nem akarta, nem merte és nem is tudta a parasztságot a munkásosztállyal való harcra szövetségre nevelni. Sőt a munkásmozgalmat is úgy kezelték, mint szokták egyesek a „népet“: új eszmékkel akarták boldogítani. Mikor ez nem sikerült, nyílt és dühös támadásba kezdtek a munkásmozgalom ellen és ezáltal végképp eljegyezték magukat a legsötétebb reakcióval.

A magyarországi népiesek széthullása számos tanulságot nyújt más államok népies mozgalmainak is. Ez a tanulság abban foglalható össze, hogy minden népi mozgalomban szükség van a munkásmozgalommal szembeni kifejezett állásfoglalásra, szükség van a renegátokkal való szakításra, a világot rengető nagy kérdések elsősorban való letárgyalására. Szembe kell nézni azzal a ténnyel, hogy népies „egység“ alatt nem lehet osztálybékét csempészni, s az ilyen „egységet“ nem szabad visszasírni. A háború kérdése nem maradhat tisztázatlan. A parasztság problémáit nem lehet külön választani a földkérdéstől és fordítva. Meg kell találni a kapcsolatot az egyes nemzetek parasztsága és a nemzetközi haladás kérdései között. Az őszinte parasztmozgalmak csak a munkásmozgalommal párhuzamosan mehetnek és meg kell találniok a megoldást minden fontos kérdésben, ezekben a változott időkben is.

K. I.

Szerkesztőségünk és kiadóhivatalunk
új címe:
Subotica, Trumbićeva ul. 10. (Csirkepiac)